

vijf vragen

Iedereen een boeddha dus zen is hip

'Dai osho', zenmeester Rients Ritskes (52), heeft vijf van zijn leerlingen – vier mannen en een vrouw – tot 'osho', zenleraar, gewijd.

1 *Wanneer kun je zenmeester worden?*

„Je wordt meester als je bijna verlicht ofwel gelukkig bent. Deze osho's, die ik zelf heb gecoacht, ken ik gemiddeld meer dan tien jaar. In die tijd voerde ik veel persoonlijke gesprekken met hen over hoe je gelukkig wordt en ook over hoe je anderen gelukkig kunt maken.”

2 *Wie bepaalt of iemand zen-osho mag worden?*

„Ik! Voor een cursus zen meld je jezelf aan. Voor de opleiding tot zenleraar ook. Maar je moet worden uitgenodigd om osho te worden. En dat doe ik. Daar probeer ik zo transparant mogelijk over te zijn, maar het is geen democratisch proces. Ik probeer mensen uit te leggen waarom ze het volgens mij wel of niet in zich hebben. Maar ik kan niet altijd alles onder woorden brengen. Het belangrijkste vermogen dat een zenmeester in huis moet hebben is het kunnen schenken van vertrouwen. Dat is cruciaal. Een goede leraar ziet het potentieel van zijn leerling en laat die groeien door er alle vertrouwen in te stellen.”

3 *Hoe gaat het er aan toe in een inwijdingsceremonie?*

„De ceremonie, die 's ochtends om zeven uur begon, duurde slechts tien minuten. Ter voorbereiding hebben we een 'sesshin' gedaan, een meditatieweek. De mensen om wie het gaat buigen drie keer tot ze met hun buik op de grond liggen – daarmee drukken ze hun overgave uit aan de compassie. Vervolgens krijgen ze van mij hun 'raksu', een slabbetje, de symbolische versie van de bedelnap van Boeddha.

4 *Het lijkt wel wat op een rooms-katholieke priesterwijding.*

„Klopt. Het zijn kennelijk universele rituelen van overgave. De vraag is wie wat van wie heeft overgenomen. Ik heb er een kleine studie van gemaakt en kom erachter dat het westen veel meer van het oosten heeft nagedaan dan men ooit wilde toegeven. Aan de andere kant: de Japanse theeceremonie kent weer veel invloeden uit de katholieke mis.”

5 *U richtte twintig jaar geleden Zen.nl op. Inmiddels zijn er achttien vestigingen. Is zen-boeddhisme populair?*

„Nederland telt misschien niet zoveel officieel geregistreerde boeddhisten, maar boeddhisme wordt wel een steeds belangrijker onderdeel van ons denken. Zie de giga-hoeveelheid boeddhabeelden die Blokker en het tuincentrum verkopen, zie hoe vaak er in reclame wordt gezinspeeld op meditatie. Er gaat op het moment geen avond voorbij of je ziet die reclame voor Amstelbier – grappig, met een man die van zijn vrouw moet mediteren. Er bestaat inmiddels een deodorant met de naam zen, zenthee en een zentelefoon. Dat is niet toevallig; zen is hot. Ook al kennen mensen het gedachtengoed erachter niet of nauwelijks, ze ervaren dat een Boeddha-beeld rust uitstraalt.”

Anniek van den Brand